

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE LA JUSTICE

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

Mercredi

Woensdag

29-02-2012

29-02-2012

Après-midi

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti Socialiste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
MR	Mouvement réformateur
sp.a	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
VB	Vlaams Belang
cdH	centre démocrate Humaniste
FDF	Fédéralistes démocrates francophones
LDD	Lijst Dedecker
MLD	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 53 0000/000	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000	Parlementair stuk van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Interpellations jointes de	1
- Mme Sophie De Wit au premier ministre sur "les nominations de magistrats au sein de cabinets" (n° 11)	
- M. Stefaan Van Hecke au premier ministre sur "les nominations de magistrats au sein de cabinets" (n° 12)	
- M. Bert Schoofs au premier ministre sur "les nominations de magistrats au sein de cabinets" (n° 13)	
<i>Orateurs:</i> Sophie De Wit, Stefaan Van Hecke , président du groupe Ecolo-Groen, Bert Schoofs, Elio Di Rupo , premier ministre	
<i>Motions</i>	9

INHOUD

Samengevoegde interpellaties van	1
- mevrouw Sophie De Wit tot de eerste minister over "de benoeming van magistraten op kabinetten" (nr. 11)	
- de heer Stefaan Van Hecke tot de eerste minister over "de benoeming van magistraten in kabinetten" (nr. 12)	
- de heer Bert Schoofs tot de eerste minister over "de benoemingen van magistraten op kabinetten" (nr. 13)	
<i>Sprekers:</i> Sophie De Wit, Stefaan Van Hecke , voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, Bert Schoofs, Elio Di Rupo , eerste minister	
<i>Moties</i>	9

COMMISSION DE LA JUSTICE

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

du

van

MERCREDI 29 FÉVRIER 2012

WOENSDAG 29 FEBRUARI 2012

Après-midi

Namiddag

De vergadering wordt geopend om 14.21 uur en voorgezeten door mevrouw Sarah Smeyers.
La séance est ouverte à 14.21 heures et présidée par Mme Sarah Smeyers.

01 **Samengevoegde interpellaties van**

- mevrouw **Sophie De Wit** tot de eerste minister over "de benoeming van magistraten op kabinetten" (nr. 11)

- de heer **Stefaan Van Hecke** tot de eerste minister over "de benoeming van magistraten in kabinetten" (nr. 12)

- de heer **Bert Schoofs** tot de eerste minister over "de benoemingen van magistraten op kabinetten" (nr. 13)

01 **Interpellations jointes de**

- Mme **Sophie De Wit** au premier ministre sur "les nominations de magistrats au sein de cabinets" (n° 11)

- M. **Stefaan Van Hecke** au premier ministre sur "les nominations de magistrats au sein de cabinets" (n° 12)

- M. **Bert Schoofs** au premier ministre sur "les nominations de magistrats au sein de cabinets" (n° 13)

01.01 **Sophie De Wit** (N-VA): Mijnheer de eerste minister, ik heb een interpellatie en een aantal vragen voor u naar aanleiding van de benoeming van een aantal magistraten op bepaalde kabinetten.

U herinnert zich Fortisgate nog wel, dat heeft de vorige regering op een bepaald ogenblik heel pijnlijk getroffen. Het is zelfs zo dat de vorige eerste minister ingevolge die zaak, samen met twee andere ministers, een stap heeft teruggezet.

Naar aanleiding van dat verhaal heeft men geoordeeld dat er misschien iets moet veranderen. Om te vermijden dat er ooit nog belangenvermenging zou kunnen zijn tussen het gerecht enerzijds en ministeriële kabinetten anderzijds heeft de Hoge Raad voor de Justitie een aantal aanbevelingen geformuleerd.

Een van die aanbevelingen had specifiek betrekking op de aanwezigheid van magistraten op de kabinetten, buiten dan het kabinet van Justitie.

Sta mij toe dat ik even kort de Hoge Raad voor de Justitie citeer, want het is toch niet onbelangrijk: "De Hoge Raad is van mening dat de aanwezigheid van parketmagistraten op beleidscellen beperkt dient te blijven tot die van Justitie. De Fortiszaak heeft aangetoond dat persoonlijke relaties, vriendschappen, politieke affiniteiten enzovoort kunnen leiden tot allerlei tussenkomsten buiten de minister van Justitie om zodat het imago van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de magistraten, zowel degene die contact opneemt als degene die gecontacteerd wordt, in het gedrang kan komen en indrukken van

01.01 **Sophie De Wit** (N-VA): On a à nouveau nommé plusieurs magistrats au sein de cabinets ministériels. Le Fortisgate avait conduit à l'époque à la démission du premier ministre et de deux autres ministres. Afin d'éviter à l'avenir toute confusion d'intérêts entre la Justice et les cabinets ministériels, le Conseil supérieur de la Justice avait formulé un certain nombre de recommandations le 16 décembre 2009.

Une de ces recommandations portait spécifiquement sur la présence de magistrats au sein des cabinets, à l'exception de celui de la Justice. Le Conseil supérieur estimait ainsi que la présence de magistrats du parquet au sein des cellules stratégiques devait se limiter au département de la Justice. L'affaire Fortis a démontré que les relations personnelles, les amitiés et les affinités politiques pouvaient conduire à toutes sortes d'interventions menées à l'insu du

collusie en beïnvloeding kunnen ontstaan.

Een gedetacheerde magistraat kan ook een conflict ervaren tussen enerzijds zijn magistratendeontologie, die hem onder meer verplicht tot onafhankelijkheid, discretie en onpartijdigheid, en anderzijds de gebruiken en plichten die gelden voor de persoonlijke medewerkers van de minister, onder meer de loyaleitplicht tegenover de politieke standpunten van de minister, desgevallend van diens partij, de contacten die voortvloeien uit het publieke karakter van de functie enzovoort."

Dat was een citaat uit een advies van 16 december 2009.

Amper twee jaar later, bij de eerstvolgende vorming van een kabinet, namelijk dat van u, mijnheer de eerste minister, blijkt dat deze regering het advies vierkant naast zich neerlegt. Uw collega Milquet heeft een magistraat opgenomen op haar departement Binnenlandse Zaken. Zelfs binnen uw regering werd daar enige kritiek op geuit, bij monde van collega Landuyt. Dat werd met de mantel der liefde bedekt, onder meer door minister Turtelboom die zei dat het bij Binnenlandse Zaken nog iets logischer was dan bijvoorbeeld bij Pensioenen of Economie. Dat zijn letterlijk haar woorden.

Wat gebeurt er dan? Dezelfde sp.a die eerder kritiek had op de aanstelling van een magistraat op het kabinet van minister Milquet heeft dan een eigen minister, de heer Vande Lanotte, in het kabinet Economie, een kabinet waarvan de minister van Justitie zei dat het geen geschikt kabinet was om een magistraat naar te detacheren. Hij voegde ook een magistraat aan zijn kabinet toe en dat werd goedgekeurd door de minister van Justitie. Daar werd met geen woord over gerept, tegen alle aanbevelingen en tegen andere uitspraken in.

Dat alles betekent dat deze regering de politieke consensus die ontstaan is na het Fortisverhaal nu doorbreekt en dat de aanbevelingen van de Hoge Raad zonder meer in de prullenbak worden gegooid. De Hoge Raad liet dat niet over zich heen gaan. Hij heeft op 8 februari 2012 een schrijven aan u gericht. De raad schreef dat hij zijn aanbevelingen in herinnering wilde brengen. Hij stelde uitdrukkelijk dat er een probleem is, dat het Wetboek gewijzigd moet worden en dat een detachering naar beleidscellen of departementen niet meer zomaar mogelijk is, behalve dan op Justitie. Hij wil ook dat er bepaalde deontologische regels moeten komen, wettelijke regels inzake het statuut van de gedetacheerde parketmagistraat.

Hij herinnerde daaraan en stelde u tevens een vraag, dezelfde vraag die ik u vandaag ook wil stellen. Hij zou graag van u horen welk gevolg u zult geven aan de aanbevelingen die hij specifiek heeft geformuleerd inzake het al dan niet detacheren van parketmagistraten en hen toe te voegen aan een minister of een staatssecretaris.

Dat is ook de vraag die ik u vandaag stel, mijnheer de eerste minister. Hoe beoordeelt u eigenlijk heel dit verhaal? Zult u uw collega's aanspreken op de detachering van die magistraten zodat deze al dan niet ongedaan zullen worden gemaakt? Op welke wijze zult u vervolgens gevolg trachten te geven aan de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Justitie?

U weet dat er meerdere aanbevelingen werden gemaakt door de

ministre de la Justice, lesquelles risquaient d'entacher l'image d'indépendance et d'impartialité des magistrats et de générer une impression de collusion et de trafic d'influence.

À peine deux ans plus tard, lors de la formation des cabinets, ce gouvernement a ignoré cet avis. La ministre Milquet a intégré un magistrat dans son équipe, une décision critiquée par M. Landuyt, membre du sp.a, au sein de la majorité. Quant à la ministre Turtelboom, elle a fermé les yeux. Par la suite, le ministre Vande Lanotte s'est adjoint les services d'un magistrat dans son cabinet, également avec l'assentiment de la ministre de la Justice. Bref, ce gouvernement ne respecte pas le consensus politique instauré au lendemain de la saga Fortis. Les recommandations du Conseil supérieur sont purement et simplement ignorées.

Pour ces raisons, le Conseil supérieur a envoyé le 8 février 2012 un courrier au premier ministre dans lequel il rappelle ses recommandations. Selon le Conseil supérieur, une modification du code s'avère indispensable. Tout détachement dans des cellules stratégiques ou des départements devrait être impossible, sauf à la Justice. Le Conseil supérieur entend également que soient appliquées certaines règles de déontologie.

Le Conseil supérieur se demande dès lors ce que le premier ministre va faire à propos de la recommandation qui a spécifiquement trait au détachement de magistrats de parquet. Je me pose la même question. Le premier ministre abordera-t-il cette question avec ses ministres?

Hoge Raad in heel dat kader. Onder andere onze fractie heeft ter zake een wetsvoorstel ingediend. Zult u die aanbevelingen ook willen uitvoeren? Zult u ons voorstel in die context willen steunen?

01.02 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik heb u reeds enkele weken geleden hierover ondervraagd in de plenaire vergadering tijdens het begrotingsdebat. U hebt toen niet geantwoord op die vragen. U zou dit nakijken en mij een antwoord bezorgen, maar ik heb tot op vandaag nog altijd geen antwoord gekregen op de vraag wat u zou doen met de benoemingen van de magistraten op de kabinetten van uw collega's. Ik hoop vandaag wel een duidelijk antwoord te kunnen krijgen.

Wij moeten niet herinneren aan de geschiedenis en de moeilijke episode van de Fortiszaak. De toenmalige onderzoekscommissie heeft heel grondig gewerkt. Op pagina 71 van haar rapport lezen wij inderdaad dat de detachering van parketmagistraten naar kabinetten problematisch kan zijn, met name doordat informele contactkanalen kunnen ontstaan. Dit was eigenlijk de les die men heeft getrokken uit de Fortiszaak. De commissie heeft daarom aanbevolen om daarmee voorzichtig om te gaan en de detachering van parketmagistraten te beperken tot de kabinetten waar zij kennelijk "onontbeerlijk" zijn voor het beleidsmatige optreden van de betrokken ministers.

Bovendien heeft de commissie ook aanbevolen om een bijzondere deontologische code in te voeren voor die magistraten zodat er duidelijke deontologische regels zijn afgesproken voor de gevallen waarin het wel nog kan. Dit alles was het werk van de onderzoekscommissie.

Nadien heeft ook de Hoge Raad voor de Justitie zich gebogen over deze aangelegenheid. Zij heeft zelf een grondig onderzoek gedaan naar wat er allemaal fout is gelopen in die Fortiszaak. Ook zij heeft een aanbeveling gedaan waarin zij zelfs iets verder gaat en explicieter vraagt om artikel 327 van het Gerechtelijk Wetboek zodanig te wijzigen zodat detacheringen van leden van het openbaar ministerie naar ministeriële beleidscellen of departementen, andere dan die van Justitie, verboden zouden worden.

Het is evident, dat trek ik ook niet in twijfel, dat de minister van Justitie uiteraard een beroep op magistraten moet kunnen doen om beleidsmatig te worden bijgestaan. Dat staat niet ter discussie. Het gaat dus over de andere kabinetten dan de beleidscellen van Justitie.

De minister van Justitie heeft destijds meermaals verklaard dat hij gevolg zou geven aan deze aanbevelingen en graag bereid was om daaraan uitvoering te geven. Wij waren dan ook verrast dat er toch magistraten op de kabinetten zijn aangeworven. Bij de minister van Justitie is dat geen probleem, maar voor zover wij weten is dat ook het geval bij minister Milquet en minister Vande Lanotte. Dat heeft aanleiding gegeven tot een reactie van de Hoge Raad voor de Justitie in een brief van 8 februari waarin men betreurt te moeten vaststellen dat er een detachering van parketmagistraten naar beleidscellen van ministers en staatssecretarissen is gebeurd.

Mijnheer de eerste minister, ik heb een aantal vragen hierover, onder meer naar feitenmateriaal. Ik heb geprobeerd te kijken naar de

01.02 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): En dépit de la promesse qu'il nous a faite il y a quelques semaines en séance plénière, le premier ministre n'a toujours pas précisé ce qu'il compte faire concernant la désignation des magistrats dans les cabinets de ses ministres. Espérons que nous recevrons une réponse claire aujourd'hui.

L'affaire Fortis a été un épisode pénible. La commission d'enquête compétente a fourni un travail remarquable. Dans son rapport, on peut lire notamment que le détachement de magistrats des parquets dans les cabinets peut poser problème parce que des canaux de contact informels risquent de voir le jour. La commission a dès lors recommandé d'être prudent et de limiter le détachement de magistrats des parquets aux cabinets où ils sont indispensables, comme la Justice. La commission a également recommandé d'instaurer un code de déontologie spécial pour ces magistrats.

Par la suite, le Conseil supérieur de la Justice s'est penché sur la question. Sa recommandation va plus loin encore en suggérant de modifier l'article 327 de manière à interdire le détachement de membres du ministère public dans les cellules stratégiques ministérielles autres que celles de la Justice.

M. De Clerck, ancien ministre de la Justice, souhaitait qu'il soit donné suite à cette recommandation. Nous avons donc été étonnés de constater que des magistrats ont été recrutés dans les cabinets des ministres Milquet et Vande Lanotte, ce qui a induit une réaction du Conseil supérieur de la Justice, le 8 février 2012.

samenstelling van de kabinetten van de ministers van uw regering. Bij sommigen is dat gepubliceerd, bij anderen nog niet. Ik ken ook niet alle 2 000 magistraten in dit land. Ik heb er twee ontdekt, maar ik weet niet of ook andere collega's magistraten hebben aangeworven of gedetacheerd.

Mijnheer de eerste minister, hoeveel magistraten werken er op de diverse kabinetten?

Welke richtlijnen zijn daarover gegeven? Wat is er in de regering afgesproken? Werd afgesproken om die toe te passen of is er gewoon niets afgesproken en werd het aan de vrijheid van elke minister en staatssecretaris overgelaten om zelf te bepalen in hoeverre hij of zij de richtlijnen van de Fortiscommissie en de Hoge Raad voor de Justitie toepast? Welke richtlijnen werden specifiek aan de leden van uw regering gegeven?

Welk gevolg zult u geven aan de aanbeveling en de herinnering die door de Hoge Raad voor de Justitie aan u is bezorgd?

01.03 Bert Schoofs (VB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de eerste minister, gelieve mij eerst en vooral te verontschuldigen voor mijn laattijdig aankomen in deze commissie.

Ik heb eigenlijk weinig toe te voegen aan wat de collega's-interpellanten al hebben gezegd.

Tijdens de vorige legislatuur heb ik al, naar aanleiding van de zaak-Fortis, een wetsvoorstel ingediend om te beteugelen dat parketmagistraten en magistraten naar de kabinetten vloeien, omdat wij daarmee slechte ervaringen hebben gehad.

Ik hoorde hier het woord "onontbeerlijk" en ik las dat ook in de rapporten van de Hoge Raad voor de Justitie. Welnu, volgens mij is een procureur-generaal onontbeerlijk in zijn ressort en is een procureur des Konings onontbeerlijk in zijn arrondissement. Ik wil niet verhelen dat het soms nuttig is dat een magistraat de minister bijstaat en adviseert in bepaalde materies, maar dat magistraten gedurende een hele legislatuur permanent kunnen worden gemist in hun eigen rechtsgebied, daar heb ik vragen bij. Als men dat plaatst in het licht van de werklast en de gerechtelijke achterstand, dan geeft dat een wrang gevoel.

Ik sluit mij aan bij wat de collega's hier gevraagd hebben, over de partijgrenzen heen. Die vragen zijn pertinent en terecht en daaraan dient gevolg te worden gegeven. Mijnheer de eerste minister, ik vraag dat daaraan een doeltreffend gevolg wordt gegeven. Dat kan slechts in één richting duiden.

01.04 Eerste minister Elio Di Rupo: Mevrouw de voorzitter, beste collega's, artikel 327 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de minister van Justitie magistraten van het openbaar ministerie kan delegeren aan beleidsorganen. Deze delegatie veronderstelt een eensluidend advies van de procureur-generaal waaronder de magistraat ressorteert. De duur van de delegatie mag niet meer dan zes jaar bedragen. Deze bepalingen vormen het wettelijke kader voor de detachering van bepaalde magistraten bij de ministeriële kabinetten.

Quel est le nombre de magistrats au sein des différents cabinets? Les ministres et secrétaires d'État ont-ils reçu des directives ou sont-ils libres de décider dans quelle mesure ils suivent les recommandations de la commission Fortis et du Conseil supérieur de la Justice? Quelle suite le premier ministre donnera-t-il à la recommandation et au rappel du Conseil supérieur?

01.03 Bert Schoofs (VB): Au cours de la législature précédente, j'ai déposé une proposition de loi dans le cadre de l'affaire Fortis dans le but de limiter le détachement de magistrats du parquet et de magistrats auprès des cabinets. Pour certains, la présence de magistrats dans des cabinets est considérée comme "indispensable". Pour ma part, j'estime qu'un procureur général est avant tout indispensable dans son ressort judiciaire et un procureur du Roi dans son arrondissement, surtout au vu de la charge de travail et de l'arriéré judiciaire.

Je me joins aux questions des autres interpellateurs et je demande au ministre de prendre toutes les mesures énergiques qui s'imposent.

01.04 Elio Di Rupo, premier ministre: L'article 327 du code judiciaire stipule que le ministre de la Justice peut déléguer des magistrats du ministère public auprès d'organes politiques pour une durée maximale de six ans, moyennant un avis conforme du procureur général compétent. Cet

Opdat de informatie voor de burgers duidelijk zou zijn, herhaal ik dat het gaat over magistraten van de parketten en niet over rechters.

Op dit ogenblik zijn er vijf magistraten van het openbaar ministerie gedetacheerd. Drie van hen werken op het kabinet van de minister van Justitie, één op het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken en één op het kabinet van de minister van Economie.

Zoals u aangeeft heeft de parlementaire onderzoekscommissie Fortis aanbevolen om de detachering bij de kabinetten te beperken, namelijk tot die gevallen waarin de detachering noodzakelijk is voor de politieke activiteit van de betrokken minister. In dat licht heeft de parlementaire onderzoekscommissie voorgesteld een bijzondere deontologische code voor deze magistraten op te stellen. De onderzoekscommissie heeft de detachering van magistraten dus niet principieel uitgesloten.

Ik sluit mij volledig aan bij deze conclusies. Detachering van magistraten van het openbaar ministerie gebeurt trouwens volgens mij niet in die mate dat hun onafhankelijkheid wordt aangetast. Voor een bepaald aantal functies is de expertise en de kennis van de gerechtelijke wereld zelfs een echte meerwaarde voor het politieke besluitvormingsproces. Deze inbreng is nuttig, niet alleen in het kabinet van Justitie maar ook in andere ministeriële kabinetten, zeker in het kabinet van Binnenlandse Zaken voor veiligheidsaspecten maar ook in het kabinet van Economie dat bevoegd is voor regulering.

In zijn verslag van 16 december 2009 ging de Hoge Raad voor de Justitie weliswaar verder, en beval aan dergelijke detacheringen eenvoudigweg te verbieden, met uitzondering van de detachering bij het kabinet van Justitie.

De adviezen van de Hoge Raad voor de Justitie zijn heel interessant, maar zij zijn noch voor de regering, noch voor het Parlement bindend. Conform de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie Fortis opteert de regering voor een omkadering van de detacheringen met deontologische regels. Dit lijkt mij een redelijk antwoord op de vooropgestelde doelstelling. Ik heb overigens in die zin geantwoord op de brief van de Hoge Raad voor de Justitie. De minister van Justitie heeft zich onlangs tot de Hoge Raad gewend om het werk te versnellen.

Ten slotte, wil ik nog iets meer algemeen zeggen. Ik hoor vaak dat mensen de politieke wereld verwijten te ver af te staan van wat er zich op het terrein afspeelt. Ik begrijp die kritiek. Voor een minister is het van essentieel belang op de hoogte te zijn van de dagelijkse concrete problemen binnen zijn bevoegdheidsdomein. De keuze om te werken met kwaliteitsvol personeel dat over deze kennis beschikt, lijkt mij dus gerechtvaardigd. Wij nemen immers betere beslissingen wanneer wij de praktische en concrete gevolgen ervan kennen.

Mevrouw de voorzitter, beste collega's, ik dank u voor uw aandacht.

article régit légalement le détachement de magistrats auprès de cabinets ministériels.

Il doit être clair qu'il s'agit de magistrats des parquets et non de juges. Actuellement, trois magistrats sont actifs au cabinet de la Justice, un au cabinet de l'Intérieur et un au cabinet de l'Économie.

La commission d'enquête parlementaire sur l'affaire Fortis a en effet recommandé de ne plus procéder à ces détachements que lorsqu'ils sont nécessaires dans le cadre de la politique menée par le ministre concerné. La commission a également proposé de rédiger un code de déontologie spécifique pour les magistrats en question. Ainsi, de tels détachements ne sont en principe pas exclus. Je partage pleinement ces conclusions.

À mes yeux, ces détachements ne nuisent pas nécessairement à l'indépendance des magistrats. Leur expertise peut même apporter une plus-value au processus décisionnel politique, non seulement au sein du département de la Justice, mais également dans d'autres cabinets.

Il est vrai que le 16 décembre 2009, le Conseil supérieur de la Justice a recommandé d'interdire de tels détachements, excepté pour la Justice. Ces avis sont certes intéressants, mais n'ont aucun caractère contraignant ni pour le gouvernement, ni pour le Parlement. C'est la raison pour laquelle le gouvernement opte pour un code de déontologie pour encadrer ces détachements, option que j'ai confirmée par écrit au Conseil supérieur de la Justice. La ministre de la Justice a récemment demandé au Conseil supérieur de la Justice de diligenter la rédaction de ce code.

Trop souvent, j'entends reprocher aux responsables politiques d'être trop éloignés des réalités

concrètes. Il est dès lors essentiel pour un ministre d'être informé des problèmes rencontrés sur le terrain. Le choix de s'adjoindre les services de personnel qualifié, disposant de ces connaissances, me semble par conséquent parfaitement légitime. Nous prenons en effet des décisions plus pertinentes lorsque nous en connaissons les conséquences pratiques.

01.05 Sophie De Wit (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik dank u voor uw antwoord.

Eerst en vooral wil ik duidelijk zeggen dat ik zeker niet twijfel aan de capaciteiten van de magistraten die worden gedetacheerd. Daarover gaat het voor mij immers niet. De geschiedenis heeft ons evenwel geleerd dat de aanwezigheid op beleidscellen soms voor problemen kan zorgen. De Fortiszaak was daarvan een mooi voorbeeld. Dat heeft niet alleen de onderzoekscommissie, maar ook de Hoge Raad voor de Justitie ertoe gebracht een aantal aanbevelingen te formuleren.

U zegt nu dat de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Justitie niet dwingend zijn en dat een deontologische code volstaat. Dat is allemaal goed en wel, maar ondertussen zijn zij al aan het werk en is er nog geen deontologische code. U gaat er werk maken, maar volgens mij is dit dringend en moet er een wettelijke omkadering zijn.

Het blijft ook een feit dat de minister van Justitie wel politiek verantwoordelijk blijft voor de handelingen van die mensen die uiteindelijk deel uitmaken van de rechterlijke macht. Na wat wij in het verleden al hebben gezien, zou het al te erg zijn mocht een gelijksoortige zaak zich herhalen. Dan zou de man in de straat niet zeggen dat de politiek wereldvreemd is en geen voeling heeft met het terrein, maar dat de politiek maar niet wil leren en niet wil luisteren ondanks dat er aan de oren wordt getrokken. Dat zou bijzonder jammer zijn.

Ik meen dat de onderzoekscommissie en de Hoge Raad voor de Justitie niet over een nacht ijs zijn gegaan bij het formuleren van de aanbevelingen en dat zij daarbij enkel goede bedoelingen hebben. Zij willen het zuiver houden. Het gaat niet over capaciteiten en input, want daaraan wordt niet getwijfeld, maar wel over de sfeer die kan worden gecreëerd of de perceptie die kan ontstaan omtrent conflicten, eventuele onafhankelijkheid en beïnvloeding. In dat verband verwijs ik nogmaals naar de Fortiszaak.

Ik vind het bijzonder jammer, maar ik reken er wel op dat de deontologische code, die er vandaag niet is, er zo snel mogelijk komt. Het woord "onverwijld" wil ik nog niet gebruiken.

01.06 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de eerste minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik moet toegeven dat ik een dergelijk antwoord van u had verwacht. Ik ben niet echt verrast. U pakt dat slim aan. U begint met te verwijzen

01.05 Sophie De Wit (N-VA): Je ne doute aucunement des capacités de ces magistrats mais des dossiers comme l'affaire Fortis nous ont appris que leur présence dans des cellules stratégiques peut poser problème. D'où les recommandations longuement réfléchies et bien intentionnées de la commission d'enquête et du Conseil supérieur de la Justice.

Pour le premier ministre, un code de déontologie devrait suffire mais en attendant, les magistrats en question sont déjà à l'œuvre sans le moindre code. Il convient donc de s'y atteler sur-le-champ car si nous devons de nouveau faire face à des problèmes d'indépendance et d'influence, le citoyen lambda ne pourrait absolument pas le tolérer.

01.06 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Je m'attendais à cette réponse de la part du premier ministre. Il souligne la parfaite légalité du montage mais il

naar de wettelijke bepalingen en te zeggen dat artikel 327 vandaag nog altijd geldt en dat u het dus perfect wettelijk kunt doen.

Wij moeten echter kijken naar de geest van de werkzaamheden, de debatten die wij hebben gevoerd en de engagementen die werden aangegaan door leden van de vroegere regering.

U zei ook, en dat is ook heel slim, dat er aanbevelingen zijn om een bijzondere code op te stellen en dat, aangezien een bijzondere code kan en mag worden opgesteld, dit betekent dat het principieel wel toegelaten is om magistraten te detacheren. Uiteraard, maar de Hoge Raad voor de Justitie zegt wel dat dit moet worden beperkt tot de beleidscel Justitie.

Opnieuw zeer slim zegt u daarop dat wat de Hoge Raad voor de Justitie zegt zeer interessant is, maar niet bindend. Dat is waar. Wat zij zeggen is altijd zeer interessant, maar niet bindend. De vorige minister van Justitie heeft wel gezegd dat hij zich daaraan zou houden. Het is wat denigrerend om over de Hoge Raad voor de Justitie te zeggen dat het interessant is wat zij doen, maar dat men zich niet aangesproken voelt. Mijnheer de eerste minister, de Hoge Raad voor de Justitie is een parlementair orgaan dat voor ons werkt en in de Grondwet is opgenomen. Het is een belangrijk orgaan, en bijgevolg ben ik van mening dat wij rekening moeten houden met dergelijke standpunten van de Hoge Raad voor de Justitie.

Ik kan er inkomen dat de kennis van de magistraten een meerwaarde kan vormen. Mijn kritiek betreft niet deze mensen zelf noch hun kennis, hun ervaring, enzovoort, want zij kunnen waarschijnlijk op elk kabinet een meerwaarde vormen. Er zijn echter andere regels die belangrijker zijn. De aanbeveling was dat zij kennelijk onontbeerlijk moeten zijn. De hele discussie is te weten wanneer hun aanwezigheid "kennelijk onontbeerlijk". Bij Justitie kan ik dat aannemen. Voor Binnenlandse Zaken kan men daarover argumenteren, maar als ik naar Economie kijk, vraag ik mij af waarom een magistraat kennelijk onontbeerlijk zou zijn voor de regulering op dat kabinet. Wij beschikken over zoveel goede juristen binnen en buiten de ambtenarij. Men kan perfect goede juristen aanwerven die de regulering kennen, zonder een beroep te moeten doen op magistraten. Daar is de voorwaarde absoluut niet vervuld.

Mijnheer de eerste minister, mijn conclusie is de volgende. Ik betreur dat u het standpunt verkondigt dat u het advies en de aanbevelingen van de Hoge Raad enkel interessant vindt, maar ze niet zult toepassen. Ik hoop dat het bij deze benoemingen zal blijven, zeker buiten Justitie, en dat er geen andere minister buiten de minister van Justitie, een beroep op magistraten zal doen.

Ik hoop dat de deontologische code er bijzonder snel zal zijn, want nu werken zij in een ongedefinieerd kader en zonder deontologische code. Nochtans was iedereen er enkele jaren geleden van overtuigd dat de aanwezigheid van dergelijke deontologische code bijzonder belangrijk was. Ik hoop dat deze er snel zal zijn.

01.07 Bert Schoofs (VB): Mevrouw de voorzitter, collega Van Hecke, ik denk niet dat de Hoge Raad voor de Justitie een parlementair orgaan is. De Hoge Raad voor de Justitie is een orgaan dat is opgericht los van de drie machten; dat is precies de kracht

convient évidemment aussi de s'intéresser à l'essence du débat. Un code spécial permet effectivement de procéder à pareils détachements en principe, mais le Conseil supérieur précise toutefois qu'il faut les limiter à la cellule stratégique de la Justice.

Lorsqu'il dit que l'avis du Conseil supérieur est certes intéressant mais non contraignant, le premier ministre dénigre tout de même quelque peu un organe parlementaire très important. Nous ne pouvons pas passer purement et simplement outre à pareils avis.

Je n'ai nullement l'intention de mettre en doute la valeur ajoutée des intéressés pour les cabinets, mais d'autres règles sont prioritaires en l'occurrence. Pourquoi des magistrats du ministère public seraient-ils "manifestement indispensables" au cabinet de l'Économie, par exemple? Ne peut-on pas faire appel, à cet effet, à d'autres juristes de qualité?

Je déplore que le premier ministre juge seulement intéressants l'avis et les recommandations du Conseil supérieur, mais qu'il ne compte pas les appliquer. J'espère qu'aucun autre ministre ne fera appel à des magistrats et que le code déontologique verra très vite le jour, car on travaille actuellement dans un cadre on ne peut plus flou.

01.07 Bert Schoofs (VB): Je considère que le Conseil supérieur de la Justice n'est pas un organe parlementaire, mais qu'il est

ervan. A fortiori geldt dan uw argumentatie wel. De Hoge Raad voor de Justitie is dus het best geplaatst om na te gaan wanneer die drie machten met elkaar verweven geraken of wanneer zij met elkaar in conflict geraakt. Met het advies dat de Hoge Raad voor de Justitie levert, moet dan ook terdege rekening worden gehouden. Het is jammer dat de regering dat niet doet.

Waar is de regel en waar is de uitzondering? De uitzondering zit blijkbaar bij Justitie. Ik vind dan ook dat op Justitie zeer goed nagegaan moet worden wie men detachert voor welke bedoelingen, voor welke materie. Uiteindelijk kan men immers eender wie detacheren, maar dat mag niet het geval zijn. Deontologisch en ethisch moet men dus opletten wat men doet.

De Hoge Raad voor de Justitie is volgens mij een 'on-bevangen' orgaan om te oordelen wat kan en wat niet kan.

Als men dat advies niet volgt, dan riskeert men de trias politica te schenden. In een rechtsstaat is het onontbeerlijk dat het principe van de trias politica nochtans wordt nageleefd. Zoals de collega's dien ik na mijn interpellatie een motie van aanbeveling in met het oog op de voortzetting van de discussie, zij het in zeer compacte vorm, in de plenaire vergadering.

01.08 Eerste minister **Elio Di Rupo**: Een regering is niet alleen een verzameling van partijen. Het is een van de belangrijkste organen van algemeen belang, zoals de Hoge Raad voor de Justitie.

J'ajouterai que considérer a priori, sans base légale, que ce détachement devrait se limiter à un département et pas aux autres, c'est en quelque sorte faire un procès d'intention aux gens - magistrats du parquet -, qui accepteraient de travailler dans un cabinet avec le souci de l'intérêt général. Cela veut dire qu'a priori, vous partez du principe que ces gens pourraient, par 'proximité politique' comme disent certains, perdre leur indépendance au niveau de leur comportement et de la manière dont ils traitent les dossiers individuels.

Sur base de mon expérience, permettez-moi de vous dire que dans nombre de cabinets ministériels, encore plus aujourd'hui qu'hier, travaillent de nombreux experts qui n'appartiennent pas à la famille politique du ministre dont ils dépendent. C'est le cas dans mon cabinet qui a une fonction globale et de coordination, mais c'est le cas aussi dans d'autres cabinets.

Si on réalisait ce code de déontologie sur base des aspects raisonnables qui s'imposent, on aurait un code de conduite tenant compte à la fois de l'avis du Conseil Supérieur de la Justice et des recommandations de la commission d'enquête parlementaire. Ce faisant, nous disposerions d'une base plus solide pour avancer.

Il faut cesser de faire croire à la population qu'il y a les 'bons' d'un côté, en particulier dans une partie du parlement, et les 'mauvais' de l'autre.

constitué en dehors des trois pouvoirs, ce qui fait justement sa force. Il se trouve dès lors dans la meilleure position pour vérifier quand les trois pouvoirs entrent en conflit. C'est pourquoi il faut impérativement tenir compte de ses avis. Il est dommage que le gouvernement n'en fasse rien. Quelle est alors la règle et quelle est l'exception? Le département de la Justice doit examiner avec une grande prudence déontologique et éthique qui il détache, pour quelles missions et dans quel but. Sinon, la trias politica indispensable dans un État de droit risque d'être mise à mal. Je déposerai une motion de recommandation.

01.08 **Elio Di Rupo**, premier ministre: Un gouvernement n'est pas seulement un rassemblement de partis. C'est un des plus importants organismes d'intérêt général, tout comme le Conseil supérieur de la Justice.

Wie er a priori van uitgaat dat die detachering tot een enkel departement moet worden beperkt, schrijft parketmagistraten die het algemeen belang willen dienen en vanuit dat streven bereid zouden zijn om bij een kabinet aan de slag te gaan, eigenlijk vermeende bedoelingen toe.

Bij tal van ministeriële kabinetten werken er experts die niet tot de politieke familie van hun minister behoren.

Als die deontologische code er zou komen, zouden we over een gedragscode beschikken waarin zowel met het advies van de Hoge Raad voor de Justitie als met de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie rekening wordt gehouden.

Als de ministeriële kabinetten een beroep doen op magistraten, dan

Afin d'éviter toute ambiguïté, je souhaite attirer l'attention sur le fait que, lorsque des cabinets ministériels font appel à des magistrats, c'est dans le souci de l'intérêt des citoyens et en vue de prendre les décisions les plus appropriées. Il n'y a pas de conflit, ni de volonté d'influencer; il y a juste la volonté de bien faire et de permettre au gouvernement de remplir sa mission comme il se doit.

01.09 Sophie De Wit (N-VA): Ik was mijn repliek begonnen met te zeggen dat ik zeker niet twijfel aan de capaciteiten en de inzet van die personen. Daar gaat het mij niet om. Maar het verleden heeft geleerd dat het kan misgaan. Als een goede huisvader moet men er behoedzaam voor zijn dat dat in de toekomst nog gebeurt.

Indien men de aanbevelingen van de hoge raad niet volgt, dan moet men minstens de deontologische code naleven. Ik dring er nogmaals op aan – want die code is er nog niet – dat daarvan zo spoedig mogelijk werk wordt gemaakt. Dan is alle twijfel weg en is ook alle discussie, tenminste op dat punt, verdwenen.

01.10 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de eerste minister, u mag mij geen woorden in de mond leggen, die ik niet heb uitgesproken. Ik heb het niet gehad over goeden en slechten. Wij trekken conclusies uit vorige feiten en uit de aanbevelingen. Die aanbevelingen zijn er niet zomaar gekomen, maar naar aanleiding van zeer ernstige feiten. Ik zeg niet dat de magistraten die vandaag werkzaam zijn in de kabinetten, zich ergens schuldig aan maken of dat dat risico bestaat. Dat zeg ik niet, maar die aanbeveling is er niet zomaar gekomen.

Dat moeten wij vooral in gedachten houden. Ik weet niet of u een datum naar voren kan schuiven wanneer die deontologische code er zal zijn. Dat mag, mijns inziens, niet op de lange baan worden geschoven. Die moet er bijzonder snel komen. Mocht u de datum kennen waarop wij de deontologische code ongeveer mogen verwachten, dan kunnen wij daarover discussiëren met de minister in de commissie voor de Justitie.

01.11 Bert Schoofs (VB): Ik heb ook niet gesproken over beïnvloeding. Die woorden heb ik niet in de mond genomen. Ik heb wel gesproken van een mogelijke verweving van machten. Ik denk dat men daarmee zeer goed moet oppassen. Niet meer dan één legislatuur geleden hebben wij ernstige problemen gehad met parketmagistraten die werden gedetacheerd. Ik wil herinneren aan een belangrijk rechtsbeginsel: "*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*". Perceptie is zeer belangrijk. In deze kunt u niet ontkomen aan de perceptie, die enkele jaren geleden is ontstaan. Het is dus zeer onvoorzichtig van de regel een uitzondering te maken en omgekeerd.

is dat opdat de meest aangewezen beslissingen zouden worden genomen.

01.09 Sophie De Wit (N-VA): Au risque de me répéter, je ne doute nullement des capacités et de la motivation de ces magistrats mais nous devons tirer les leçons du passé. Un bon père de famille doit veiller à ne pas répéter les erreurs du passé. J'insiste pour que soit rapidement instauré un code de déontologie afin de ne prendre aucun risque.

01.10 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Le premier ministre me prête des propos que je n'ai pas tenus: je ne parlais pas des bons et des méchants. Il ne faut pas oublier que ces recommandations résultent de fautes très graves. Le code de déontologie ne peut être remis aux calendes grecques. Le premier ministre peut-il nous dire quand ce code verra le jour?

01.11 Bert Schoofs (VB): Je ne parlais pas non plus d'influence mais de possible interférence de pouvoirs. Au cours de la législature précédente, les magistrats de parquet détachés nous ont donné pas mal de fil à retordre. La perception est très importante: "*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*". Il est donc particulièrement imprudent de faire de la règle une exception et inversement.

Moties Motions

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Sophie De Wit en luidt als volgt:

“De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Sophie De Wit en van de heren Stefaan Van Hecke en Bert Schoofs en het antwoord van de eerste minister,

beveelt de regering aan

- de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Justitie inzake de detachering van parketmagistraten op ministeriële kabinetten naar aanleiding van het verslag over het bijzonder onderzoek naar de werking van de rechterlijke orde naar aanleiding van de zaak Fortis met onmiddellijke ingang op te volgen;
- steun te verlenen aan de wetsvoorstellen dd. 23 september 2011 van de heer Koenraad Degroote tot wijziging van een aantal bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek (*DOC 53 1751/001 en DOC 53 1752/001*), om aldus de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Justitie om te zetten in wetgeving."

Une première motion de recommandation a été déposée par Mme Sophie De Wit et est libellée comme suit:

“La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Sophie De Wit et de MM. Stefaan Van Hecke et Bert Schoofs

et la réponse du premier ministre,

recommande au gouvernement

- de suivre avec effet immédiat les recommandations formulées par le Conseil supérieur de la Justice en matière de détachement de magistrats du parquet dans des cabinets ministériels dans le cadre du rapport sur l'enquête particulière relative au fonctionnement de l'ordre judiciaire à la suite de l'affaire Fortis;
- de soutenir les propositions de loi du 23 septembre 2011 de M. Koenraad Degroote modifiant certaines dispositions du Code judiciaire (*DOC 53 1751/001 et DOC 53 1752/001*), de manière à transposer les recommandations du Conseil supérieur de la Justice dans la législation."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Stefaan Van Hecke en luidt als volgt:

“De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Sophie De Wit en van de heren Stefaan Van Hecke en Bert Schoofs en het antwoord van de eerste minister,

- in acht nemende de aanbeveling 1.6 van de onderzoekscommissie "Fortis" die aangenomen werd op 19 maart 2009,

- na kennis genomen te hebben van de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Justitie in haar verslag over het bijzonder onderzoek naar de werking van de rechterlijke orde naar aanleiding van de zaak Fortis, dat werd aangenomen door de Algemene Vergadering op 16 december 2009,

- na kennis genomen te hebben van de brief van 8 februari 2012 van diezelfde Hoge Raad voor de Justitie gericht aan de eerste minister, waarin de Hoge Raad voor de Justitie betreurt dat de huidige meerderheid de aanbevelingen niet opvolgt,

besluit

- dat de regering onvoldoende het naast zich neerleggen van bovengenoemde aanbevelingen gemotiveerd heeft,

- dat deze beslissing uiterst betreurenswaardig is,

vraagt de regering

- de detachering van parketmagistraten en van magistraten van de zetel naar kabinetten andere dan die van Justitie, ongedaan te maken;

- gedurende de rest van de legislatuur geen parketmagistraten noch magistraten van de zetel naar kabinetten andere dan die van Justitie, te detacheren;

- kortelings een deontologische code uit te werken voor parketmagistraten en magistraten van de zetel die naar een kabinet gedetacheerd worden."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Stefaan Van Hecke et est libellée comme suit:

“La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Sophie De Wit et de MM. Stefaan Van Hecke et Bert Schoofs

et la réponse du premier ministre,

- considérant la recommandation 1.6 de la commission d'enquête "Fortis" adoptée le 19 mars 2009,

- ayant pris connaissance des recommandations du Conseil supérieur de la Justice formulées dans son rapport relatif à l'enquête spéciale sur le fonctionnement de l'ordre judiciaire dans le cadre du dossier Fortis et adoptées par l'Assemblée générale le 16 décembre 2009,

- ayant pris connaissance du courrier du 8 février 2012 adressé au premier ministre par ce même Conseil supérieur de la Justice qui y déplorait l'absence de suivi de ses recommandations par l'actuelle majorité, conclut
- que le gouvernement n'a pas dûment motivé sa décision de ne pas suivre les recommandations précitées,
- que cette décision est extrêmement regrettable, demande au gouvernement
- d'annuler le détachement de magistrats du parquet et de magistrats du siège auprès des cabinets ministériels autres que le cabinet de la Justice;
- de ne plus détacher pendant le reste de la législature ni de magistrats du parquet, ni de magistrats du siège auprès des cabinets ministériels, excepté celui de la Justice;
- d'élaborer rapidement un code de déontologie pour les magistrats du parquet et pour les magistrats du siège détachés auprès d'un cabinet ministériel."

Een derde motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Bert Schoofs en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Sophie De Wit en van de heren Stefaan Van Hecke en Bert Schoofs en het antwoord van de eerste minister,

verzoekt de federale regering

af te zien van het gegeven waarbij parketmagistraten tewerkgesteld worden op ministeriële kabinetten, de bestaande betrekkingen van parketmagistraten bij de kabinetten teniet te doen en zodoende duidelijk het signaal aan de samenleving te richten dat deze praktijken het beginsel van de scheiding der machten in het gedrang brengen, en waardoor de wetgevende macht in de gelegenheid wordt gesteld om het fenomeen definitief te beteugelen."

Une troisième motion de recommandation a été déposée par M. Bert Schoofs et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Sophie De Wit et de MM. Stefaan Van Hecke et Bert Schoofs et la réponse du premier ministre,

demande au gouvernement fédéral

de renoncer à la pratique consistant à affecter des magistrats du parquet à des cabinets ministériels, de supprimer les postes existants de magistrats du parquet dans les cabinets, d'adresser ainsi clairement à la société le signal que ces pratiques peuvent porter atteinte au principe de la séparation des pouvoirs, et de permettre de cette manière au pouvoir législatif de juguler définitivement le phénomène."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Rachid Madrane.

Une motion pure et simple a été déposée par M. Rachid Madrane.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

La réunion publique de commission est levée à 14.57 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 14.57 uur.